

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kaj pomeni potovanje Slovanov v Rim.

Velikanski dogodki vršijo se vpričo nas. Zapadni narodi zgubljajo s trdnim verskim prepričanjem nekdanjo merodajno veljavo, silo in krepost. Prepuščeni so ognju neverske kulture, da po britkih skušnjah zopet hitijo k Bogu nazaj. Na izhodu in jugu peša mohamedanska vera in njeni privrženci se trudijo zastoj ohraniti stotine staro moč in gorečnost. V Evropi propada luteranstvo in leze v popolno brezverstvo, a v jutrovih deželah kaže razkolništvo, da je nezmožno narodom in njihovim potrebam in napredku ustrezati. No, in v tem hipu se oglasi ob priliki godovanja sv. Cirila in Metoda, dasi globoko ponižani glavar sv. katoliške Cerkve, naslednik Galilejskega ribiča, namestnik Sina božjega, rimski papež Leon XIII. in pokliče Slovane na delo, in s tem na pozorišče vsesvetne zgodovine!

Slovani smo v verskem oziru razklani, razdrobljeni: zapadni smo zvečinoma katoličani, južni so deloma mohamedani, deloma pa z ogromnejšo večino razkolniki, ker jih je greška zvičajnost bila odcepila od središča vse edinosti in izneverila rimskemu papežu. Ogromna večina, okolo 60 milijonov ruskih Slovanov, je v razkolništvu: imajo z nami vred pravo vero, zakramente, mešnike in škofe, le naslednika sv. Petra ne spoznavajo v rimskem papežu. Z zapeljivci Grki vred jih na škodo slovanstvu navdaja nesrečen srd in sovražstvo do katoliških svojih bratov.

Slovesni klic, preimenitni poziv rimskega papeža so toraj najprvle ubogali katoliški Slovani: Poljaki, Čehi, Slovaki, Rusini, Hrvati, Bolgari in mi ob robih slovanstva na mejah italijanskih stanujoči Slovenci! Klic božji v pozivu namestnika Kristusovega spoznavši privrelo jih je okolo 1500 v Rim, da se sv. očetu dostojno zahvalijo za proslavljenje svojih apostolov sv. Cirila in Metoda, ob enem pa še izrazijo svojo verno udanost do rimske stolice. V imenu vseh govoril je veleslavni škof Juraj Strosmajer, ko so vsi bili zbrani okolo papeževega prestola v Klementovi dvorani Vati-

kanske palače dne 5. julija t. l. Leon XIII. so odgovorili v preimenitnej besedi, s katero so slovesno naznanjali in poudarjali visoki pomen potovanja Slovanov v Rim. Rekli so:

„Ljubljani sinovje! Vas, želno pričakovane, objema dnes Rim, glavno mesto katoliškega sveta. Naše očetovsko srce se veseli in raduje, da ste v tako obilnem številu došli. Kakor nekdanj sv. Pavel zastran Tita, jednako smemo dnes Mi reči: Bog nas je potolažil z Vašim prihodom. Od začetka Našega papeževanja sem gledamo Cerkvo pri bližnjih narodih vsled mnogovrstnih uzrokov v hudih stiskah, kar Nam vedno nanaša velike britkosti. Zato smo obrnoli svoje oči na izhod. Morebite je ondi še kaj iz preteklosti tolažljivega, za bodočnost kaj upati? Sedaj pak vidimo, da je dobrotni Bog uže denešnji den velik del one tolažbe Nam podaril, katero smo iskali. Kajti jasna Nam je, ljubljani sinovje, Vaša namera, pobožnost in vera, ki Vas je semkaj združene pripeljala, da v Našej nisokosti počastite visokot apostolske stolice. Tukaj se pojavlja ne samo izvrstno dobra volja Vsakega izmed Vas, ampak tudi razvida se čudovita in božja edinstvo cerkvena, o katerej si Ti, čestiti brat (škof Strosmajer), zgoverni toliko resničnega povedal. Kajti Jezus Kristus je bratovsko združenje vseh ljudij s svojo krvjo pridobil in završil. Vsi, ki v njega verujejo, bi naj bili le ena rodbina, ena Cerkva, zjedinjeni v jedinstvo, kakor sta Oča in Sin zjedinjena.

V obvarovanje ovega zjedinjenja ustanovil je Sin božji papeško prvostolovanje in izročil apostolov knezu, sv. Petru ter naročil, da se prenese na njegove naslednike, rimske papeže, to pa zato, da se po združenih udih življenje milosti pretaka in vse verne, celo Cerkvo navdaja. Dobroto ovega duševnega življenja in vzveličanja, sta Vam, ljubljani sinovje, zraven Boga donesla Vaša apostola sv. Ciril in Metod.“

Konec od besede do besede dostavimo prihodnjič! Tukaj omenimo le, da so papež na dalje razlagali zasluge sv. apostolov Cirila in Metoda

za Slovane pa tudi za katoliško Cerkvo, s čije vidnimi poglavarji, rimskimi papeži, sta vedno zedinjena bila. Potem izražajo sv. Oča veselo upanje, da se razkolniki, zlasti mogočni ruski Slovani, zedinijo s katoliško Cerkvo ter potem uspešno uplivajo in delajo na pokristijanjenje narodov; kajti pravijo Leon XIII.: po božjih sklepkih je Slovanom posebna in velika naloga odkazana!

Sklenoli so govor tako: „ljubljeni sinovje, vračajte se srečno na svoj dom. Povejte svojim bratom, kar ste v Rimu videli in slišali. Pričajte jim, kako Mi blage in velike narode slovanskega imena očetovski ljubimo ter pristrčno želimo, da bi vsi katoliške Cerkvi goreče in neomahljivo zvesti ostajali in da se nobeden nebi pozgubil iz ladije, o katerej Vaš sv. Jeronim pravi: kdor ni v tej ladiji, ta utone v vesoljnem potopu. Donesite jim tudi Naš apostolski blagoslov, katerega Vam vsem polni ljubezni v Gospodu podelimo!“

Gospodarske stvari.

Vejevje sadunosnim drevesom kaže izrezovati.

II. Pri drevesih, katerih krone se po redu trebijo, so veje od spodnjega konca do vršiča lepo s kratkimi rodovitnimi vejicami obraščene, ker imajo vsi deli in popki potrebne svetlobe zadosti. Pri takih drevesih je razmera ugodna med sprejetimi in podelanimi redivnimi tvarinami; zato se pa nastavljeni sad tudi bolje redi in do večje popolnosti doraste. Obrodijo toraj več in boljšega sadu. Ker se po trebljenji vej ugodna razmera med sprejemanjem in podelovanjem redivnih tvarin vzdržuje, so taka drevesa tudi bolj zdrava od onih, ktera od leta do leta manj popolnih listov napravljajo.

Če se pa hoče pravi namen doseči, tako je potrebno, da se to delo tudi umno in zastopno opravi. Treba je najprej znati in razsoditi, ktere veje da so odveč in tedaj razvitku in rasti drevesa škodljive. To bode pa zopet le oni prav razsoditi vedel, ki naravo in sorto drevesa dotičnega dobro spozna; kajti nektera sadna drevesa narejajo bolj redke druge bolj goste veje in vendar je treba, da se prva in druga po pravilih vravnava.

Ko bi se preveč vej porezalo in se tako bolj redka in morda prerodka krona napravila, tako drevo bi zbolelo. Pri drevesih z umetno narejeno krono se o tem vsakdo lahko do jasna prepriča, kako malo se sme proti naruri drevesa kaj delati. Na to se še vse premalo porajta zlasti pri drevesih. Marsiktero prithčno drevo bi dosti bolj zdravo in krepko bilo, več in boljšega sadu rodilo in več let živelo, ako bi daljava njegovih vej med seboj njegovej naravi bolj primerna bila. Sicer je res, da se vsaka rastlina da do neke

stopnje proti svojej naravi v kako reč prisiliti in primorati; v nekterih rečeh pa se trdovratno zoperstavlja.

Krone trebijo moramo o pravem času, rane pa s katranovcem zamazati.

Kako sir hranjevati.

Kako se sir zdrav in dober v kleti hrani, to mora pred vsemi drugimi biti umnemu sirarju znano. Slabo hranjevan sir ni lep in vabljev za pogled. Vsakokrat se mora sir, kolikor ga je, obrniti, brž ko je gornja stran se posušila. Nikdar bi se ne smel vlažen sir na klop položiti. Na to se pest soli na sir potrosi in če se je po zračni vlagi raztopila, se sir s ščetjo dobro drgne in snaži. Drugi dan bi v dobri kleti imela gornja stran suha biti, na kar se isto ravnanje s sirom ponovi. Da se v topli kleti vrenje nekoliko vmiri, se daje siru nekoliko več soli in se od časa do časa prevzdigne, da se stran, na kateri sir leži, posuši in ohladi. Da se bele maroge, ktere se na sirih včasih pokažeja in svoj izvir večidel v nemarnem ravnanji imajo, na siru ne narejajo, se siri nikdar ne smejo obračati, dokler niso popolnoma suhi in dokler jih sirar ni do dobrega otrl. Če se pa maroge že nastale, se morajo pregnati in sicer s tem, da se siri s krpo suknja močno terejo in če potrebno, s soljo ribajo.

Proti driski pri teletih. Posebno dobri pomoček pri teletih se da napraviti iz sledečih tvarin: 1 del ogljenokisle magnezije, 2 dela po dva-percentne karbolove kisline v vodi raztopljene in 5 delov čiste vode. Od tega se daje bolnemu teletu po jedne žlici na dan. Tvarino dobimo v apoteki.

Ktere kokoši so najboljše jajčne nesivke. Laška kokoš nese vsako leto po 180—200 jaje. Tudi prenaša naše podnebje prav lahko in je ni težko vzrediti. Pri Španjski kokoši se sme gotovo na 220 jaje vsako leto pričakovati. Žal in škoda, da je to kokošje pleme bolj rahlega telesa. Pa pri navadnem mrazu v naših krajih jim lahko greben ozebe, po čemur potem bolehajo in le malo ali nič ne nesó. Vrh tega je tudi njihovo meso bolj začrnelo in nič kaj okusno.

Kurje bolezni. Tako imenovane apneničaste kure se pri perutnini pogosto najdejo. Ta nalezljiva bolezen ni nič druga ko garje ali grinte. Če kokoš nič ne nese, pri tem pa še vedno težja prihaja, je temu vzrok bolezen v jajčniku. Temu ni lahko pomoči. Nož pod vrat je najboljše zdravilo.

Zoper medeno roso. Medena rosa posebno vrtno rože ali šipke rada napada in tako rast in cvet ugonobi. Proti ti nadlogi se s pridom rabi solna voda, s ktero se morajo zjutraj in zvečer rože škropiti. 2—3 grami soli v 1 litru vode se raztopijo in s to raztopljivo listje rožno in vejice škropijo. V št rih dneh je medena rosa pregnana. Skusiti kaže.